

„EESTI KEELESTRATEEGIA 2018–2027“ KOOSTAMISE ETTEPANEK

1. Sissejuhatus

Lähtudes Vabariigi Valitsuse 13.12.2015. a määruse nr 302 „Strateegiliste arengukavade liigid ning nende koostamise, täiendamise, elluviimise, hindamise ja aruandluse kord“ § 5 lõikest 1, esitab Haridus ja Teadusministeerium Vabariigi Valitsusele heakskiitmiseks ettepaneku asuda koostama Eesti keelestrateegiat 2018–2027.

Koostatav strateegiline valdkonna arengukava „Eesti keelestrateegia 2018–2027“ on jätkuks keelepoliitilistele dokumentidele „Eesti keele arendamise strateegia (2004–2010)“, „Eesti keele arengukava 2011–2017“ ja „Eesti võõrkeelte strateegia 2009–2015(17)“ ning on seotud „Rahvuskaaslaste programmiga 2014–2020“.

Keelevaldkonna arengukava lähtub Eesti Vabariigi põhiseadusest (edaspidi *põhiseadus*) ja keeleseadusest.

Põhiseadus teeb riigile ülesandeks kaitsta eesti keelt kui eestluse säilimise olulist eeldust, sätestab eesti keele riigikeelena, õiguse säilitada oma rahvuskuuluvus ja suhelda riigiasutustega eesti keeles ning määrab riigiasutuste ja kohalike omavalitsuste asjaajamiskeeleks eesti keele.

Keeleseaduse eesmärk on arendada, säilitada ja kaitsta eesti keelt ning tagada eesti keele kasutamine peamise suhtluskeelena kõikides avaliku elu valdkondades.

Eesti keele ja eestluse arendamise, säilitamise ja kaitsmise kõrval sõnastab koostatav arengukava ka võõrkeelte õppe, hindamise ja oskusega seotud prioriteedid ning eesmärgid aastateks 2018–2027. Rahvuskaaslaste programmi elluviimine jätkub planeeritult ning seda ei ole kavas ennetähtaegselt lõpetada.

Eesti keelestrateegia on arengudokument, mis hõlmab riigi eelarvestrateegia tulemusvaldkonda 1.2. „Eesti keel ja eestlus“.

Koostajad keeleosakonna juhataja Piret Kärtner (piret.kartner@hm.ee, tel 735 0221), asejuhataja Riina Koolmeister (riina.koolmeister@hm.ee, tel 735 0224), nõunik Kadri Sõrmus (kadri.sormus@hm.ee, tel 735 4021), nõunik Andero Adamson (andero.adamson@hm.ee, tel 735 0225), peaekspert Pille Põiklik (pille.poiklik@hm.ee, tel 735 0223), jurist Hardi Rikand (hardi.rikand@hm.ee, tel 7350146), analüütik Rena Selliov (rena.selliov@hm.ee, tel 735 0276), analüüsiosakonna asejuhataja Tatjana Kiilo (tatjana.kiilo@hm.ee, tel 7350575).

2. Seosed teiste arengukavade ja rahvusvaheliste dokumentidega

Eesti säästva arengu riiklik strateegia „Säästev Eesti 21“	Eesti keele ja kultuuri püsimise tagavad rahvuskeelne haridus, rahvuskeelel põhinev kultuuriloom (sh teadus), rahvuskeelse suhtlemise ning rahvuslike kultuuriväärtuste ja käitumismallide funktsionaalsus igapäevases elukorralduses ja kõigis eluvaldkondades.
Eesti 2020	Eesti keele ja võõrkeelteoskusega seostuvad Eesti 2020 eesmärgid suurendada tööhõivet ja eksporti, vähendada põhihariduse või madalama haridustasemega õpinguid mittejätkavate noorte (vanuses 18–24) osakaalu, suurendada kolmanda taseme haridusega 30–34-aastaste inimeste osakaalu, suurendada täiskasvanute (vanuses 25–64) elukestvas õppes ja

	töajõus osalemise määra (vanuses 15–64), arendada õpilaste võtmepädevusi (sh keeleoskus).
Kultuuripoliitika põhialused aastani 2020	<p>Seab eesmärgiks kujundada loovust väärtustav ühiskond, hoida ja edendada eesti rahvuslikku identiteeti, uurida, talletada ja edasi kanda kultuurimälu, luua soodsad tingimused elujõulise, avatud ning mitmekesise kultuuriruumi arenguks ja kultuuris osalemiseks, aidata kaasa Eestist eemal elavate eestlaste rahvusliku identiteedi säilimisele, soodustada väliseestlaste kultuurikontakte kodumaaga.</p> <p>Eesti keel on eesti kultuuri nurgakivi. Eesti kultuuri tugevuseks on inimesed, kes kannavad edasi paikkondlikke kombeid, murdekeelt ja elulaadi.</p>
Eesti elukestva õppe strateegia ja selle programmid	Oluline on eesti riigikeele ja kultuuri jätkusuutlikkus ja võtmepädevuste, sh eesti keele ja võõrkeelte arendamine haridussüsteemis, eesti keele kui teise keele oskuse tagamine, vajadusel täiendava eesti keele õppe ja praktikavõimaluste pakkumine eestikeelses keskkonnas, eestikeelsele haridusele ligipääsu tagamine võrdsete võimaluste loomiseks, B1 tasemel eesti keele oskuse tagamine põhikooli lõpuks, digipööre ja erialakeele oskus.
Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsioonistrateegia „Teadmistepõhine Eesti 2014-2020“	Teaduspoliitika seisukohast on oluline arendada Eesti keele ja kultuuri alast teadus- ja arendustegevust. Teadmiste edasiandmiseks ja rakendamiseks tuleb arendada humanitaarteadusi, sh soodustada nende valdkonnaülesust. Tagada tuleb eesti keele, ajaloo ja kultuuri kõrge teadusliku tasemega uuringute toetamine ning keeletehnoloogiliste lahenduste arendamine ja nende võimalikult laialdane rakendamine.
Valdkondlik arengukava Lõimuv Eesti 2020	Eesmärk on tagada sotsiaalselt sidus Eesti ühiskond, kus erineva keele- ja kultuuritaustaga inimesed osalevad aktiivselt ühiskonnaelus ning jagavad demokraatlikke väärtusi. Arengukava toetab muuhulgas ka eesti keele praktiseerimise võimalusi. Tegevused toetavad välispäritolu taustaga vähelõimunud Eesti elanike ühiskondliku aktiivsuse suurendamist, lõimimist, laste ja noorte mitteformaalset keeleõpet, kinnipeetavatele eesti keele õppimise võimaldamist. Koostatakse tänapäevaseid õppematerjale nii eesti keele kui ka võõrkeelte õppimiseks, kujundatakse eesti keelt väärtustavaid hoiakuid ja võimaldatakse eestikeelset tööpraktikat.
Siseturvalisuse arengukava	„Siseturvalisuse arengukava 2015–2020“ üldeesmärk on tagada, et Eesti inimesed tunneksid, et nad elavad vabas ja turvalises ühiskonnas. Inimesed peavad olema iseenda ja teiste turvalisuse suurendamisse kaasatud eeskätt kogukondade kaudu. Oluline on, et inimesed tunneksid ennast võrdselt turvaliselt, olenemata soost, keelest, rassist, vanusest, puudest jmt. Kodakondsuse taotlemist ja väärtustamist ning rahvusvahelist kaitset edendab ja toetab ka keeleõpe.

Euroopa Liidu leping, Euroopa Liidu toimimise leping ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta	EL lepingu artikkel 3 kohaselt austab liit oma rikkalikku kultuurilist ja keelelist mitmekesisust. EL tegevusega püütakse arendada Euroopa-mõõdet hariduses, iseäranis liikmesriikide keelte õpetamise ja levitamise kaudu. EL põhiõiguste harta artikkel 22 järgi austab liit kultuurilist, usulist ja keelelist mitmekesisust.
Resolutsioon keelte õppimise ja õpetamise kohta EL liikmesriikides	Soovitatakse edendada mitmekeelsust kõigil haridustasemetel ja väljaspool haridussüsteemi, et tagada liikmesriikide elanikele vajalikud suhtluspädevused. Kõik õpilased peaksid saama õppida vähemalt kahte nende emakeelest erinevat EL keelt.
Resolutsioon EL keelte õpetamise kohta varases eas	Resolutsioon kutsub üles edendama varajast ja arendama kestvat keeleõpet, koolitama õpetajaid ja soodustama riidevahelist koostööd varajase keeleõppe vallas, laiendama teavitustööd.
Euroopa Nõukogu dokument „Euroopa keeleõppe raamdokument: õppimine, õpetamine ja hindamine“	Euroopa keeleõppe raamdokument pakub ühtse aluse keeleõppe planeerimiseks ning õppe tulemuste hindamiseks. Eestis on keeleõpe ja -oskuse mõõtmine seotud raamdokumendi tasemekirjeldustega (nt riiklikes õppekavades, keeleseaduses).

3. Arengukava koostamise vajaduse põhjendus

Keelestrateegia on keelepoliitika sihipärase arendamise ja elluviimise alus. Keele elujõu kindlustamiseks on keelepoliitilised tegevused vältimatud, sest teadliku suunamise ja tegutsemiseta ei ole keel pikemas perspektiivis jätkusuutlik.

Eesti keelestrateegia koostamiseks on kaardistatud „Eesti keele arengukava 2011–2017 elluviimise vahearuanandes“, „Eesti võõrkeelte strateegia (2009–2015) täitmise vahearuanandes 2009–2013“ ja „Rahvuskaaslaste programmi“ saavutused, esile toodud probleemid ning arendamist vajavad tegevused, vaadatud üle tegevuste indikaatorid.

Analüüsi käigus ilmses, et uue strateegia koostamisel on vaja tänapäevastada strateegia ülesehitust, täpsustada valdkonnad ja sihtrühmad, korrastada tegevused ja indikaatorid. Strateegia koostamisel võetakse arvesse ka 2017. aasta I poolel valmiva Eesti keeleseisundi uuringu tulemusi.

Nimetatud dokumentide kaardistamise käigus tuvastatud probleemide, arendamist vajavate tegevuste ja valdkonna uuringute põhjal on sõnastatud kolm keelevaldkonna suuremat väljakutset:

1. Eesti keele staatus on seadusandlusega tagatud, kuid eesti keele maine erinevates tegevusvaldkondades, sihtgruppides ja Eesti eri piirkondades ei ole ühtlaselt tugev. Eesti keele maine hoidmist ja tõstmist on vaja tagada sihipärase ja süsteemse tegevusega.

Eesti keele maine tõstmiseks tehtud olulisemad algatused on eelmistel eesti keele arengukava perioodidel olnud näiteks Keeleteo auhinna ja Wiedemanni keeleauhinna konkursi korraldamine ning selle kaudu keele vallas tehtava väärtustamine. Keeleseaduse täitmise järelevalve tulemuste põhjal saab väita, et vene õppekeelega koolide õpetajate ja Ida-Virumaa politseiametnike keeleoskus on aeglaselt, kuid järjekindlalt paranenud.

Praegusele eesti keele maine olukorrale annavad hinnangu järgmised uuringud:

- a. M. Ehala toob Eesti 2014/15 inimarengu aruandes¹ välja, et eesti keel on praegu ametliku staatusega rahvuslik kirjakeel. Selliseid keeli oli 2014. aastal maailmas vaid 96 (vähem kui 1,4% kõigist maailma keeltest). Samas on eesti keele rääkijate arv kahanemas. Kahe viimase rahvaloenduse vahel on eesti keele kui emakeele rääkijate arv kahanenud 3,8%. 2011. aasta rahvaloenduse andmetel räägib eesti keelt emakeelena 886859 inimest (REL 2011).
- b. Rahvuskaslaste programmi (2009–2013) mõju-uuringus² (2015) osalenute arvamusel näitab keeleõppe toetamine Eesti riigi moraalset tuge eestlastele ja nende järeltulijatele välismaal. Juhul kui programmi toetus peaks lõppema, jätkaks enda hinnangul väliseestlastele eesti keele õpetamist pooled keeleõppe korraldajatest ja umbes pooled õpetajatest. 85% eesti keelt õppinud laste vanemate arvates paranes eesti keele tundide tulemusel nende laste emakeeleoskus. Samuti aitas eesti keele õpe leida lapsel endale uusi rahvuskaslastest sõpru ja lapse huvi Eesti vastu kasvas. Eesti lastele oma emakeele õpetamine välismaal on võtmetähtsusega ja võimaldab soovi korral tagasi pöörduda.
- c. 2011. ja 2015. aastal Kultuuriministeriumi tellimisel läbi viidud Eesti ühiskonna lõimumismonitooringute³ (edaspidi EIM) põhjal on Ida-Virumaa linnades teisest rahvusest elanike enesehinnanguline riigikeele oskus kõige madalam ja riigiidentiteedi tunnetus Eesti riigi ja rahvaga oluliselt nõrgem kui teistes Eesti piirkondades. Kui Tallinnas ja mujal Eestis on tugeva riigiidentiteediga 40-45% vastajatest, siis Ida-Virumaal on neid ligikaudu kaks korda vähem ehk 21%. Sotsiaalse sidususe puudumine on võrdset ohtlik nii siseriiklikult kui ka välispoliitiliselt, sest annab võimaluse kasutada konfliktiallikana eesti- ja venekeelse rahvastiku vastandumist.
- d. Madal eesti keele kõnelejate osakaal Ida-Viru maakonnas takistab piirkonna venekeelse elanikkonna lõimumist Eesti ühiskonda nii poliitiliselt, kultuuriliselt kui sotsiaal-majanduslikul tasandil, eriti suuremates linnades Narvas, Kohtla-Järvel ja Sillamäel. Ida-Virumaa lõimumisnäitajad on läbivalt oluliselt nõrgemad kui teistes Eesti piirkondades, mis viitab selgelt, et Ida-Virumaa piirkond vajab lõimumispoliitikas erilist tähelepanu. EIM 2015 andmetel ei oska Ida-Virumaal enda hinnangul eesti keelt üldse 30% ja aktiivset eesti keele oskust omab vaid 19% teisest rahvusest elanikest. Kõigest kolmandikul Narva elanikest on passiivne eesti keele oskus, aktiivselt oskab keelt väga väike osa.
- e. Eestis on toimumas ilmne piirkondlik keeleline segregatsioon. Suur-Tallinnas (lisaks Tallinna linnale ka Maardu linn ning Harku, Kiili, Rae, Saue ja Viimsi vald) on eesti keele oskajate hulk küll oluliselt suurem kui Ida-Virumaal, kuid keeleoskuse paranemine eesti keelest erineva emakeelega elanikkonna seas sarnaneb pigem Ida-Virumaa kui ülejäänud Eestiga. Ida-Virumaal suureneb vene keele osatähtsus koos eestlaskonna kahanemisega. Ida-Virumaa suurimas linnas Narvas on selgelt kujunenud oma piirkondlik identiteet, mis samastub Eesti ja Euroopaga, kuid on seejuures venekeelne. Mujal Eestis on avalikus teabes, teaduses ja kõrghariduses kasvanud inglise keele kasutus.⁴

¹ <http://www.kogu.ee/wp-content/uploads/2015/06/EIA-2015.pdf>, lk 191-199

² https://www.hm.ee/sites/default/files/rkp_moju-uuring_lopparuanne.pdf

³ <http://www.kul.ee/et/eesti-uhiskonna-loimumismonitooring-2015>

⁴ Eesti inimarengu aruanne 2014/2015; <http://www.kogu.ee/tegevus/olemus-ja-roll/eesti-inimarengu-aruanne/eesti-inimarengu-aruanne-20142015/>

- f. A. Tammemägi ja M. Ehala uurisid 2011. aastal eesti õpilaste keelehoiakuid⁵. Võrreldes samasisulise uuringuga 2003. aastal ei ole õpilaste keelehoiakud muutunud – „identiteedi jaoks ebaolulistes kasutusvaldkondades ollakse pragmaatilised ja valmis eelistama seda keelt, mis võimaldab kulusid kokku hoida. Identiteedile olulistes valdkondades aga eelistatakse valdavalt eesti keelt.“ Samal ajal on kasvanud koolinoorte inglise keele kasutamise intensiivsus ning segaperekondadest pärit noorte eesti keelest loobumine. Uuringu tulemustele tuginedes tehti ettepanek tagada eesti keele loomulik kasutamine neutraalsetes igapäevaolukordades, mis on eelduseks keele väärtustamisele identiteedimarkerina.
- g. 2010. aasta uuringus „Eesti keel väärtushinnangute valguses“⁶ tuuakse välja, et sisuliselt poolele elanikkonnast läheb korda korrektne keelekasutus. Ligi 80% elanikkonnast leidsid, et eesti keel on eestikeelse kultuuri lahutamatu osa, seda on vaja, et Eestis elada ja töötada ning see on osa eestimaalaseks olemisest. 2016. aasta lõpus viiakse läbi kordusuuring, et välja selgitada, kas üldise elanikkonna hoiakutes on pärast 2010. aastat toimunud muutusi.

2. Eesti keele (sh viipekeele) jätkusuutlikkuse tagamiseks olulised platvormid, rakendused, keskkonnad, sõnaraamatud, õppematerjalid ning korrastatud andmebaasid vajavad süstemaatilist edasiarendamist. Eesti keeleseisundi ja keelemuutuste hindamiseks, keele elujõulisuse arendamiseks ja meetmete planeerimiseks tuleb läbi viia seireid ja uuringuid.

„Eesti keele arengukava 2011–2017“ ja „Eesti võõrkeelte strateegia (2009–2015)“ perioodist saab esile tuua järgmised suuremad positiivsed muutused:

Keelekorraldus: ilmus „Eesti õigekeelsussõnaraamat ÕS 2013“, hoogustunud on selge keele ürituste sari, mis annab kinnitust selle kohta, et eestlased hindavad korrektset keelekasutust ja on huvitatud oma keele heast käekäigust, avalik huvi keelekorraldustegevuse ja selge keele liikumise vastu.

Keeletehnoloogia: kõnetehnoloogia (kõnesünteesi ja -tuvastuse) levimine reaalselt kasutatavates toodetes (automaatne subtiitrite helindamine ETV-s, kõnetuvastusrakendused nutitelefonidele), eesti keele morfoloogilise analüsaatori muutumine tasuta vaba lähtekoodiga tarkvaraks.

Muukeelsete keeleõppeks on loodud populaarne ja edukas eesti keele e-õppe keskkond „Keeleklikk“.

Eesti keele erikujud: programmidega on kaetud oluline osa kirjakeele baasalast väljapoole jäävatest piirkondadest, st Eesti tegelikud murdealad. Murrete õpetamine ja kasutamise julgustamine on soodustanud murdekeele tähtsustamist kohaidentiteedi osana. Keeleliste erivajadustega inimeste keelekasutuse valdkonnas on kõige suuremaks õnnestumiseks Eesti Keele Instituudi koostatud „Eesti viipekeele – eesti keele veebisõnastik“, mis valmis 2014. aastal eesti keele põhisõnavara sõnastiku baasil. Koostati ja anti välja ka eesti punktikirja käsiraamat.

Toetatud on kakskeelsete sõnaraamatute (nt eesti ja prantsuse, ungari, läti, leedu, hiina, soome jt sõnaraamatute) koostamist.

⁵ <http://kjk.eki.ee/ee/issues/2012/4/137>

⁶ Eesti keel väärtushinnangute valguses, EMOR, 2011, www.hm.ee/index.php?popup=download&id=11272

Teavitustöö - olulisemad eesti keele sõnaraamatud on veebis kättesaadavad ning teadlikkus neist on õppurite ning laiemalt elanikkonna hulgas kasvanud.

Keeletaristu hetkeseisu iseloomustavad järgmised uuringud-analüüsid:

- a. Uuringu „Eesti keel digiajastul“⁷ põhjal saab väita, et digitaalne keeletehnoloogia arendamine aitab ületada keelebarjääre, soodustab koostööd, äritegevust, teadmiste jagamist ning ühiskondlikus ja poliitilises diskussioonis osalemist, sõltumata seejuures kasutaja võimalikust keelebarjäärast ja arvutikasutamise oskuse tasemest. Eesti keeletehnoloogia vallas on riiklike programmide toel loodud hulgaliselt ressursse ning prototüüpe. On oluline integreerida rohkem keeletehnoloogilisi võimalusi nii avaliku sektori kui ka erasektori infotehnoloogia süsteemidesse.
- b. Eesti keele keeletehnoloogilise olukorra hinnang annab põhjust ettevaatlikuks optimismiks. Eesti keele jaoks on olemas nii kõnetuvastuse kui ka -sünteesi vahendid. Nende edasine arendustöö on hetkel aktiivselt käimas. Vaatamata eesti keele keerulisele morfoloogiale, on eesti keele morfoloogiaanalüsaatori efektiivsus võrreldav teiste Euroopa keelte vastavate vahenditega, kuid süntaksianalüsaatoritel on veel palju arenguruumi. Keele genereerimise vahenditest on olemas ainult morfoloogilise sünteesi programmid. Laiem üldsus kasutab masintõlkeks Google'i tõlketeenust, Tartu Ülikoolis on arendamisel ka eesti-inglise masintõlkesüsteem. Ilmselt oleks suur nõudlus ka eesti-vene-eesti masintõlkele. Enamik neist vahenditest on loodud uurimisasutustes ja ootavad valmistooteks saamist.⁸
- c. 2016. aastal kaardistati riiklikult e-õppematerjale, mille käigus veenduti, et eesti keele ja eesti keele kui teise keele e-õppematerjale ei ole piisavalt ja metoodika on vananenud. Eesti keele õppimiseks teise või võõrkeelena on loodud veebikeskkond A1-A2 tasemel keele omandamiseks⁹. Analüüs näitab, et selle keskkonna kasutajate sihtgrupp on lai ning kasutajatelt saadud tagasiside kinnitab veebipõhise keeleõppekeskkonna vajalikkust. Eesmärk on koostada õppematerjalid ka järgmiste keeletasemete õppimiseks.
- e. Uuringud ja analüüsid on eestikeelsete rakenduste, platvormide, keskkondade, käsitluste ja õppematerjalide loomise aluseks. Eesti keele seisundiuringuid ei ole pärast 2004. aasta arengukava koostamise perioodi koostatud. Kaasaegseid ja kvaliteetseid seireinstrumente kasutavad uued ja kordusuuringud on vajalikud, et hinnata eesti keele olukorda ja toimunud muutusi.

3. Eesti keele ja võõrkeelte õppimise võimalused ja õpetamise tase ei ole Eesti erinevates piirkondades ühtlaselt head ja erinevates sihtgruppides võrdselt kättesaadavad. Vähene keelteoskus on takistuseks hariduse omandamisel ning elukestvas õppes, piirab kodanikuühiskonnas osalemist, konkurentsivõimet ja võimalust osa saada maailma infoväljast.

„Eesti keele arengukava 2011–2017“ ja „Eesti võõrkeelte strateegia (2009–2015)“ perioodist saab esile tuua järgmised suuremad positiivsed muutused:

Kõrghariduse ja teaduse valdkond: on suurenenud eestikeelseid artikleid avaldavate kõrgetasemeliste teadusväljaannete arv; toimib eestikeelse õppekirjanduse järjekindel

⁷ Eesti keel digiajastul. Liin, Muischnek, Müürisep, Vider 2014. <http://www.meta-net.eu/whitepapers/e-book/estonian.pdf>

⁸ Eesti keel digiajastul. Liin, Muischnek, Müürisep, Vider <http://www.meta-net.eu/whitepapers/e-book/estonian.pdf>

⁹ Keeleklikk. <https://www.keeleklikk.ee/et/welcome>

väljaandmine kõigis teadusvaldkondades; doktorikraadiga eesti keele uurijatel on tugev järelkasv.

Väliseestlaste eesti keel: eesti keele õppimise vahendid ja võimalused välismaal on mitmekesistunud, alustatud on eesti keele tasemeeksamiga teistes riikides.

Võõrkeelte valdkond: alates 2013/2014. õppeaasta kevadest on võõrkeele riigieksam gümnaasiumi lõpetajatele kohustuslik. Prantsuse, saksa ja vene keele võõrkeeleeksamitena on kasutusel ainult rahvusvaheliselt tunnustatud tasemetestid. Võõrkeelte õpe ja taseme hindamine on seotud Euroopa keeleõppe raamdokumendi ja selles kirjeldatud keeletasemetega.

Võõrkeelte õppes on toetatud varajase võõrkeele õpet (eelkõige saksa ja prantsuse keele), edendatud on inglise, vene, saksa ja prantsuse keele kõrval ka teiste B-võõrkeelte, eelkõige soome keele õpet. Võõrkeelte õppe edendamisel lähtutakse Barcelona eesmärgist¹⁰, mille järgi peaks õpilastele lisaks emakeelele õpetama vähemalt kaht võõrkeelt.

Keeleoskuse hetkeseisu iseloomustavad järgmised uuringu ja analüüsitulemused:

- a. Eesti keelt mitteoskavatel Eesti elanikel on tööturul ja ühiskonnas hakkamasaamine raskendatud. On tähtis, et eesti keelest erineva emakeelega õpilastel oleks võimalik õppida head eesti keelt, et nende õpetajad oskaksid piisavalt eesti keelt. Praegu ei piisa keeleõpetajaid ning õpetajate keelteoskus ei vasta sageli nõuetele. Vene õppekeelega üldhariduskoolide õpetajatest 6,6%, kutsekoolide õpetajatest 6% ning koolieelsete lasteasutuste õpetajatest 10% oli selliseid, kelle eesti keele oskuse tase ei vastanud keeletaseme nõuetele (kokku 1923 isikut ehk 7,9% kõigist õpetajatest 2015/16. õppeaastal¹¹). PIAACi keelelise palgalõhe analüüs näitab, et inglise keel on palga mõistes oluline nii eesti kui ka vene kodukeelega inimestele, mistõttu on oluline seegi, et madala inglise keele oskusega inimeste keeleoskustase paraneks.¹² Ka uuringus „Täiskasvanuhariduse prioriteetsed sihtrühmad maakonniti“ (2014)¹³ on riigikeele- ja võõrkeelteoskusega inimesed välja toodud ühe olulisema sihtrühmana.
- b. Raportis „Keelterikas Euroopa“¹⁴ tõdetakse, et Eesti on loonud head tingimused eesti keele kui emakeele ja riigikeele õpetamiseks. Teistest keeltest on valdavalt vene ja inglise keel, kuid ülejäänud keeli (prantsuse, saksa, rootsi, soome jt) õpitakse ja kasutatakse palju vähem. Tõelisest mitmekeelsusest on Eesti veel kaugel. Mitmekeelsuse arendamise seisukohast on mõistlik kokku tuua eesti keele kui emakeele ja riigikeele ning võõrkeelte teemad, mis seni on keelevaldkonna arengukavades sageli eraldi, ehkki eesti keele arengukavades mainitakse ka võõrkeeli ja võõrkeelte strateegias sidemeid eesti keelega.
- c. Eesti järgib Euroopa Nõukogu koostatud Euroopa keeleõppe raamdokumendi põhimõtteid ja keeleoskustasemeid. Raamdokumendi tasemekirjelduste rakendamine keeleõppes ja keeleoskuse hindamises on andnud hea aluse Eesti elanike keeleoskuse teiste riikidega võrdlemiseks. Euroopa keeleoskusuuringu (2012)¹⁵ andmetel oli Eesti õpilaste esimese võõrkeele tase 14 Euroopa riigi võrdluses 4. kohal, samas kui teise keele oskuse tase oli 7. kohal. Täpsemalt oli põhikooli lõpuks jõudnud esimeses võõrkeeles (inglise keeles) vähemalt B1 tasemele 61% põhikoolilõpetajatest ning teises

¹⁰ http://ec.europa.eu/invest-in-research/pdf/download_en/barcelona_european_council.pdf

¹¹ EHIS (10.11.2015 seisuga)

¹² https://www.hm.ee/sites/default/files/infotootlusoskuste_roll_soolise_ja_keeelise_palgakohe.pdf

¹³ <http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/44228/Loppraport.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

¹⁴ Keelterikas Euroopa“, (Briti Nõukogu, Eesti raporti autor Kersti Sõstar)

¹⁵ http://www.ekk.edu.ee/vvfiles/0/Euroopa%20keeleoskusuuring%202011_tulemused.pdf

võõrkeeles (saksa keeles) A2 tasemele 46% lõpetajatest. Seega tuleb mõnda, et teist võõrkeelt omandatakse kehvemini.

- d. Täiskasvanute eesti keele kui teise keele oskust hinnatakse küll Euroopa keeleõppe raamdokumendi keeleoskustasemete alusel, aga jätkuma peab enesehindamise abivahendite (nt keelemapi) ja riiklike testide väljatöötamine. Samuti tuleb nende keeleoskustasemete alusel tunnustada rahvusvahelisi keeleoskustunnistusi. Keeleoskustasemeid tuleb tutvustada ja nende mõistmist ühtlustada iga erialase kvalifikatsiooni omandamise puhul nii formaal kui mitteformaalses hariduses ning tööandjate seas.¹⁶
- e. Keelte õpetajate erialade lõpetajate arvud vähenevad aasta-aastalt ning lõpetajatest maksimaalselt pooled asuvad keele õpetajana tööle. Õpetajana tööle mitteasunud võivad olla juba õpetaja eriala valides otsustanud mitte õpetajana tööle asuda või siis ei ole nad pärast eriala omandamist leidnud kohta, kuhu tööle asuda. EHISe andmetel töötas 2015/16. õppeaastal Eesti üldhariduskoolides 42% nendest noortest, kes 2010–2015. aastal lõpetasid kõrghariduse mõne keele õpetaja erialal. Need noored moodustasid 8% kõigist 2015/16. õppeaastal üldhariduskoolides mõne keele õpetamisega seotud õpetajatest. Eesti keele ja kirjanduse ning inglise keele õpetaja eriala lõpetanutest kõige suurem osa töötab üldhariduskoolis mõne keele õpetamisega seotud ametikohtal – eesti keele õpetajaks õppinutest 55% ning inglise keele õpetajaks õppinutest 51%. Kõige vähem lõpetanuid töötab koolis õpetajana vene keele õpetajaks ning saksa keele õpetajaks õppinutest – vastavalt 28% ning 30%. Samal ajal üldhariduskoolide õpetajate vanuselist koosseisu vaadates on vähemalt ühe õppeainena saksa keelt või vene keelt õpetavate õpetajate hulgas suhteliselt kõige vähem alla 30-aastaseid ning kõige rohkem üle 60-aastaseid õpetajaid – kui kõigist üldhariduskoolide õpetajatest 9% on alla 30-aastased ning 17% üle 60-aastased, siis saksa keele õpetajate hulgas on samad osakaalud 4% ja 28% ning vene keele õpetajate hulgas 3% ja 22%. Prantsuse keele õpetaja ametikohtade arv on viimastel aastatel suurenenud, kuid kõigi ülejäänud keelte õpetamisega seotud ametikohtade arvud on vähenenud. Saksa keele õpetaja ametikohtade arv on 2009/10. aastaga võrreldes kõige enam vähenenud, moodustades 2015/16. õppeaastal vaid 60% 2009/10. aasta tasemest. Õpetajate ametikohtade arvu vähenemist saab üldiselt seostada 2013/14. õppeaastani toimunud õpilaste arvu vähenemisega. Saksa keele õpetajate nii üldist ametikohtade arvu vähenemist kui saksa keele õpetaja eriala lõpetanute vähest kooli tööle asumist saab selgitada õpilaste üldise saksa keele huvi vähenemisega. Kuid hoolimata sellest, et ka õpetajad pensioneeruvad järjest kõrgemas vanuses (EHISe andmetel keskmiselt 69-aastaselt), on vaja tagada õpetajaskonna pidev järelkasv.

Eesti keelestrateegia on vaja koostada, et teadlikult kavandada keelevaldkonna tegevusi, arendada Eesti riigikeelt perioodil 2018–2027 ning vältida juhuslikkust nimetatud ja/või tõstatuvate probleemide lahendamisel.

4. Valdkonna arengukava üldeesmärk ja võimalikud alaeesmärgid

Keelestrateegia üldeesmärk: säilitada ning kindlustada eesti keele staatus ja maine, tagada eesti keele elujõud ja toimimine igas eluvaldkonnas, väärtustada keelteoskust.

¹⁶ „Keelterikas Euroopa“, lk 113 (Briti Nõukogu, Eesti raporti autor Kersti Sõstar)

Üldeesmärgi saavutamiseks seatakse keelestrateegias kolm alaeesmärki: staatuse ja maine kindlustamine, eesti keele elujõu tagamine keeletaristu¹⁷ arendamise kaudu, keelteoskuse väärtustamine.

- Staatuse ja maine: hoida eesti keele staatust ja tugevdada eesti keele mainet erinevates tegevusvaldkondades, sihtgruppides ja piirkondades (väärtused, riigiasutuste selge keelekasutus, järelevalve).
- Keeletaristu: tagada tänapäevane keeletehnoloogiline tugi, keelehooldesüsteem, terminoloogiatöö, keeleõppematerjalid, toimiv partnerasutuste võrgustik, regulaarne uuringute ja analüüside korraldamine.
- Keelteoskus: parandada eesti keele ja võõrkeelte õppimise võimalusi (sealhulgas e-õpe), tõsta õpetamise kvaliteeti ning väärtustada korrektset keelekasutust ja erinevates keeltes suhtlemise oskust (eesti keel emakeelena, eesti keel teise keelena, erinevate võõrkeelte oskus).

5. Arengukava rakendamise kaasnevate mõjude esialgne hinnang

Keelevaldkond seob kogu ühiskonda, selle erinevaid sektoreid ning huvigruppe. Keelestrateegia elluviimisega kaasneva mõju ulatus on esitatud hindamiskriteeriumide põhjal keskmine, sest senine toimimine strateegia käivitamisel märkimisväärselt ei muutu, kuid kindlasti võib strateegia rakendamine kaasa tuua muudatusi sihtrühma käitumises. Mõju avaldumise sagedus on suur, sest sihtrühmad puutuvad muudatuste tagajärgedega kokku iga päev. Sihtrühm on suur, kuna sellesse kuuluvad kõik Eesti kodanikud ja Eestis elavad teiste riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud, välismaal elavad Eesti juurtega inimesed ja estofiilid.

Keelestrateegia elluviimine mõjutab kõiki valdkondi, kuna eesti keel on Eesti riigikeel, EL ametlik keel ning Eestis toimub suhtlus ja ametkondlik asjaajamine kõikides valdkondades eesti keeles. Võõrkeelteoskus mõjutab aga nii riigisisest kui ka rahvusvahelist konkurentsivõimet ja kultuuridevahelise suhtluse pädevust.

Keelestrateegia rakendamise ei kaasne negatiivset mõju ühelegi sihtrühmale.

Arengukava „Eesti keelestrateegia 2018-2027“ rakendamise kaasnevate mõjude esialgne hinnang on leitav lisast 1. Meetmete mõju on hinnatud kuues valdkonnas:

1. sotsiaalsed, sealhulgas demograafilised mõjud – mõju on **tugev**;
2. mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele – mõju on **keskmine**;
3. mõju majandusele – mõju on **keskmine**;
4. mõju loodus- ja elukeskkonnale – mõju on **väike**;
5. mõju regionaalarengule – mõju on **keskmine**;
6. mõju riigiasutuste ja kohalike omavalitsusasutuste korraldusele ning avaliku sektori kuludele ja tuludele – mõju on **keskmine**.

¹⁷ Keelevaldkonna arenguks ja heaoluks vajalik süsteem: keeletehnoloogiline tugi, keelehooldesüsteem, terminoloogiatöö, keeleõppematerjalid, partnerasutuste võrgustik, uuringud, analüüsid.

1. Sotsiaalsed, sealhulgas demograafilised mõjud – mõju on tugev

2011. aasta rahvaloenduse andmetel oli töötuse määr eesti keelt mitte oskavate Eesti elanike hulgas 18,8%, eesti keelt võõrkeelena kõnelejate hulgas 14,4% ning eesti keelt emakeelena kõnelejate hulgas 8,4%.

Keeleoskus mõjutab leibkondade toimetulekut, ühiskonnas osalemist ning tööturgu – detailsemad analüüsid piirkonniti ja vanusegrupiti viitavad eesti keele oskuse seosele palgaga eeskätt piirkondades, kus vene kodukeelega inimeste osakaal on suurem. Inglise keele oskuse mõju palgale on oluline kogu Eestis. Inglise keele vähene oskus seostub palgaga negatiivselt kõigis vanusgruppides peale vanima (55–65-aastased). (Halapuu 2014)

Toomet (2012)¹⁸ on toonud välja, et eesti keele oskus on oluline tööpuuduse vältimiseks.

Halapuu (2015)¹⁹ on leidnud, et halva või keskmisel tasemel eesti keele oskusega 25-54-aastastel on Eestis eesti emakeelega isikutest madalam palk, kuid alla 25-aastaste ning vanemate kui 54-aastaste hulgas eesti keele oskuse lõikes statistiliselt oluline erinevus palgatasemes puudub.

Lindemann (2013)²⁰ on leidnud, et eesti keele oskus aitab noorte esimese töö leidmisele kaasa kõigis Eesti regioonides. Kusjuures samade oskuste korral (sh hea eesti keele oskus) ei ole suuremas osas Eestis vahet, kas noor on eesti või vene kodukeelega. Vaid Tallinnas on vene kodukeelega noortel eestlastest raskem leida esimest stabiilset tööd.

EHISe andmetel saab öelda, et põhikooli lõpuks saavutatav kõrgem eesti keele oskuse tase on korreleeritud kõrgema keskmise hindega, st üldiselt parema õpiedukusega. Ka kõigist eesti keeles põhihariduse lõpetajatest jätkavad üldhariduses ning seejärel kõrghariduses pigem kõrgema keskmise hindega noored.

Lindemann toob täiendavalt välja, et parema eesti keele oskusega vene noored jätkavad tõenäolisemalt üldhariduses ning kõrghariduses.

Integratsiooni monitooringute andmetel mõjutab eesti keele oskus ka ühiskondlikku aktiivsust. (Kallas, Kivistik, 2015)²¹

2. Keelestrateegia mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele on keskmine.

Eesti riigikaitse on laiapindne. See tähendab, et lisaks Kaitseväele peab Eesti kaitseks valmis olema kogu Eesti ühiskond, iga Eesti kodanik. Eesti sisejulgeoleku tagamiseks on oluline, et elanikkond saaks eestikeelsest informatsioonist üheselt aru, välisjulgeoleku mõttes on oluline ka see, kui hästi elanikkond võõrkeelsest informatsioonist aru saab. Sõjandusalane terminoloogia on

¹⁸Toomet. O., Kas keeleoskus aitab leida paremat tööd?; RiTo nr 25, 2012, <http://rito.riigikogu.ee/wordpress/wp-content/uploads/2016/02/Kas-keeleoskus-aitab-leida-paremat-t%C3%B6%C3%B6d-Ott-Toomet.pdf>

¹⁹ Halapuu, V. (2015). Infotöötlusoskuste roll soolise ja keelelise palgalõhe selgitamisel Eestis: PIAAC uuringu temaatiline aruanne nr 4. Tartu: Haridus- ja Teadusministeerium.

²⁰ Structural Integration of Young Russian speakers in Post-Soviet Contexts: Educational Attainment and Transition to the Labour Market“ (2013)

²¹ Kallas, K., Kivistik, K., Kodakondsus, poliitiline enesemäärang ja osalemine – Eesti ühiskonna integratsiooni monitooring, Tartu, 2015.

koondatud MILITERMi²², mis sisaldab 3986 (seisuga 12.09.2016) spetsiifilist eestikeelset sõjandusalast terminit ning mida arendatakse ja täiendatakse pidevalt.

3. Keelestrateegia mõju Eesti majandusele on väike või keskmine.

Keeleoskus mõjutab pere majanduslikke otsuseid ja seeläbi majandust – kui isikute eesti keele ja võõrkeelte oskus paraneb, on neil võimalik suurema tõenäosusega saada kõrgemat palka ning selle tulemusena võib muutuda nende tarbimise struktuur ja nad teevad majanduslikke otsuseid varasemast erinevatel alustel. Võõrkeelte oskamine annab tööle kandideerimisel eelise. Et Eestis elab suur venekeelne kogukond, tegutseb palju rahvusvahelisi firmasid ja üle 4% hõivatuist käib tööl välisriigis, võib olenevalt maakonnast pidada oluliseks vene, inglise ja soome keele oskust (Statistikaamet 2014).

Keelestrateegia rakendamine võib vähese eesti keele oskusega väikeettevõtjate keeleoskuse paranemise tulemusena mõjutada nende konkurentsituatsiooni Eestis. Eesti keele oskuse kasv näiteks Ida-Viru päritolu väikeettevõtjate hulgas võib nad muude tingimuste samaks jäädes muuta ülejäänud Eestis konkurentsivõimelisemaks. Võõrkeelte oskuse positiivset mõju ettevõtete ekspordile on erinevates rahvusvahelistes uuringutes loetud oluliseks²³. Sellele teadmisele tuginedes võib hinnata, et arengukava elluviimine soodustab muuhulgas ettevõtete rahvusvahelistumist, kuid toetab ka Eesti erinevate piirkondade ettevõtetevahelist koostööd. Analüüsid on näidanud, et vene kodukeelega inimeste sissetulekud erinevad selgelt eesti keele oskuse taseme lõikes. Tulemused on näidanud ka seda, et eesti keele oskuse kõrval on palka silmas pidades vähemalt sama oluline (kui mitte olulisem) inglise keele oskuse tase. (Halapuu 2014). Palk on aga kõige olulisem tegur indiviidide majanduslike otsuste tegemisel.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministerium toetab lennundus- ja sideterminite terminibaasi koostamist, mis alates 2016. aastast kuulub Eesti Keele Instituudi valdusesse. EKI täiendab ja korrastab koostöös ekspertidega valdkonna terminoloogiat.

4. Keelestrateegia mõju loodus- ja elukeskkonnale on väike.

Kavandatav Eesti keelestrateegia ei mõjuta loodus- ega elukeskkonda (keskkonnariskid, taaskasutus, transport, paiknemine, kvaliteet, tarbimine jms).

5. Keelestrateegia mõju Eesti regionaalarengule on keskmine.

Keelestrateegia mõju Eesti regionaalarengule avaldub suures osas teiste mõjude kaudu – kuna eelkõige Ida-Virumaa elanikkond on riigis keeleliselt (nii eesti kui võõrkeelte oskuse osas) ebavõrdsemas seisundis, siis nii majanduslike kui sotsiaalsete mõjude avaldumine võib aidata Ida-Virumaal paremini ülejäänud Eestiga suhestuda ning seeläbi regionaalset ebavõrdsust vähendada.

²² <http://termin.eki.ee/militerm/>

²³ Euroopa tasandil on ettevõtete keeleoskuse ja edukuse seoseid vaadeldud 2006. a ELAN raportis („The Effects on the European Economy of Shortages of Foreign Language Skills in Enterprise“, http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/repository/languages/policy/strategic-framework/documents/elan_en.pdf), keskmise suurusega ja väikeettevõtete puhul on keeleoskuse seost ekspordiga hinnanud näiteks Foreman-Peck ja Zhou artiklis Firm-Level Evidence for the Language Investment Effect on SME Exporters (2014, http://patrickminford.net/wp/E2014_6.pdf)

Halapuu (2015)²⁴ toob välja, et keskmise ja halva eesti keele oskusega inimeste palgad on eesti kodukeelega inimeste palgast madalamad Tallinnas ja Põhja-Eestis laiemalt ning Kirde-Eestis (e piirkondades, kus elab rohkem vene koduse keelega inimesi). Ida-Virumaal ja Põhja-Eestis (sh Tallinnas) vene kodukeelega inimeste eesti keele õppe toetamine võib parandada nimetatud piirkondade elanike toimetulekut ühiskonnas.

6. Keelestrateegia mõju riigiasutuste ja kohalike omavalitsuste asutuste korraldusele, avalikule sektorile on tugev.

Keelestrateegia tegevuste eeldatav mõju läbivatele teemadele

Arengukava rakendamisel elluviidavad tegevused omavad mõju regionaalsele arengule, infoühiskonna edendamisele, aitavad kaasa võrdsete võimaluste tagamisele ja ühtsele riigivalitsemisele. Arengukava tegevused ei oma otsesest mõju keskkonna- ja kliimapolitikale. Arengukava ei kavandata eraldi ühegi läbiva teema probleemide lahendamiseks. Alljärgnevalt on kirjeldatud võimalikke kokkupuutekohti läbivate teemade kaupa.

1. Regionaalne areng

Arengukava meetmed/tegevused toetavad tööjõu kvaliteedi tõusu tööturul, eriti piirkondades, kus riigikeeleoskus või keelteoskus tervikuna on ebapiisav Eesti tööturu jaoks. Arengukava elluviimine võib toetada Eesti erinevate piirkondade vahelist koostööd.

2. Infoühiskonna edendamine

Arengukava toetab infoühiskonna edenemist. Eestikeelse terminoloogia arendamine aitab Eesti sama valdkonna inimestel tegutseda samas informatsioonis, Eesti elanike eesti keele oskuse paranemine aitab neil selgemalt mõista Eesti üldist informatsiooni, Eesti elanike parem võõrkeelte oskus aitab neil mõista välisriikide informatsiooni. Eestisisese ja välisriikide informatsioonide mõistmine on oluliseks teguriks sise- ja välisurvalisuse tagamiseks. Eesti elektrooniline informatsioon on üldiselt eestikeelne, seega muukeelse elanikkonna eesti keele oskus on oluliseks teguriks ühiskonna sidususe parandamisel.

Keelestrateegia raames on plaanis laiendada keeleõppevõimaluste (nii eesti kui võõrkeelte) infotehnoloogiliste lahenduste kaudu kättesaamist. See toetab keeleoskuse paranemisele lisaks ka elanikkonna infotehnoloogiliste oskuste arengut.

3. Võrdsete võimaluste tagamine

Keelest ühte moodi arusaamine on üheks oluliseks teguriks võrdsete võimaluste tagamiseks. Eesti keelt paremini mõistvad Eesti elanikud on Eesti ühiskonnas, tööturul, informatsioonis eelises seisundis. Võõrkeeli oskavad elanikud on rahvusvahelises kontekstis eelises seisundis. Arengukava rakendamise tulemusena peaks Eesti sees keeleoskusest tulenevad erinevused võimalustes vähenema, samuti peaksid vähenema erinevused rahvusvahelistes võimalustes.

4. Ühtne riigivalitsemine

Eesti keel on Eesti Vabariigi riigikeel, riigiasutuste ja kohalike omavalitsuste asjaajamiskeel. Keelestrateegia eesmärkide abil on võimalik eesti keelt kultuurikeelele kohaselt arendada, säilitada ja kaitsta ning toetada eesti keele kasutamist peamise suhtluskeelena kõikides avaliku elu valdkondades. Keelestrateegia kavandab ja suunab Eesti riigikeele arengut.

²⁴ Halapuu, V. (2015). Infotöötlusoskuste roll soolise ja keelelise palgalõhe selgitamisel Eestis: PIAAC uuringu temaatiline aruanne nr 4. Tartu: Haridus- ja Teadusministeerium.
https://www.hm.ee/sites/default/files/infotootlusoskuste_roll_soolise_ja_keeelise_palgakohe.pdf

6. Arengukava koostamise ja kaasamise ajakava 2017. aastal

jaanuar	arengukava koostamise ettepaneku esitamine Vabariigi Valitsusele
jaanuar–märts	arengukava algversiooni koostamine, arutelud partneritega
aprill	uuringutulemuste avalikustamine ja arengukava täiendamine; arengukava arutelud partneritega, avalik konsultatsioon
mai	kooskõlastamised ja esitamine teistele ministriumidele, partneritele
juuni	ministriumide ja partnerite tagasiside
juuli–august	paranduste sisseviimine, arutelud partneritega
september	keelestrateegia esitamine Vabariigi Valitsusele valitsusekabineti nõupidamisele heakskiitmiseks
oktoober–november	arengukava esitamine Riigikogule arutamiseks
november–detsember	keelestrateegia esitamine Vabariigi Valitsuse istungile kinnitamiseks

Muud täiendavad aspektid

Valdkonna arengukava koostamise ettepanek kooskõlastatakse Riigikantseleiga ja ministriumidega ning saadetakse arvamuse avaldamiseks Eesti keelenõukogule.

Keelestrateegia väljatöötamise kaasatakse sotsiaalministeeriumi, rahandusministeeriumi ja Riigikantselei strateegiabüroo esindaja.

Keelestrateegia koostamisse kaasatavad peamised asutused, huvirühmad ja partnerid:

Eesti Keelenõukogu

Eesti Keele Instituut

Eesti Keele Sihtasutus

Eesti Emakeeleõpetajate Selts

Emakeele Selts

Tartu Ülikool

Eesti ja üldkeeleteaduse instituut

Maailma keelte ja kultuuride kolledž

Eesti keeleressursside keskus

Humanitaarvaldkonna didaktikakeskus

Elukestva õppe keskus

Paul Ariste soome-ugri põlirahvaste keskus

Tallinna Ülikool

Eesti Emakeeleõpetuse Infokeskus

SA Archimedes

MTÜ Fennougria Asutus

Eesti Keeletoimetajate Liit

Rakenduslingvistika Ühing

Väike-Maarja Vallavalitsus

Eesti Kirjandusmuuseum

Eesti Rahva Muuseum

Emakeelse Hariduse Selts (Helsingis)

SA Innove

Eesti Rahvakultuuri keskus

Keeleinspeksioon

MISA

Eesti Keele Kui Teise Keele Õpetajate Liit

Eesti Rootsi Keele Õpetajate Selts

Eesti Prantsuse Keele Õpetajate Ühing

Eesti Võõrkeeleõpetajate Liit

Eesti Inglise Keele Õpetajate Selts

Eesti Vene Keele Õpetajate Selts

Eesti Saksa Keele Õpetajate Selts

Eesti Soome Keele Õpetajate Selts

Eestimaa Rahvuste Ühendus ja Eesti Vähemuskeelte Liit

Mitmesugused kultuuriinstituudid

Võru Instituut

Eesti Instituut

Soome Instituut

Prantsuse Instituut

Goethe Instituut jt

Viipekeele tõlgid

Eesti murdekeele eestvedajad, seltsid ja ühendused